

“ABS Zorunluluğu” nasıl “ABS Sorunu” oldu ?

Çoğunluğu 2005 ve 2006 Model ABS’siz minibüsler için çeşitli meslek odaları tarafından

- “Aracımızda ABS olmadığından Araç Muayenesinden geçemiyoruz, mağduruz”,
- “Aracımıza sonradan ABS takacak usta yok”,
- “Sonradan ABS takmanın maliyeti çok yüksek”

şeklinde demeçler verilmekte, “ABS Zorunluluğu” bir “ABS Sorunu” gibi gösterilmekte ve bu sorunun çözülmesi istenmektedir...

“ABS Zorunluluğu”nun teknik mevzuatla ilgili kısmı karışık gibi görünse de çok basittir;

- Türkiye’de 30.07.2004 tarihinde Motorlu Araç ve Römorklarının Fren Sistemleri ile ilgili AB Teknik Mevzuatı olan 71/320/AT, bu tarihten sonra trafiğe girecek araçları kapsayacak şekilde, devreye girmiştir,
- 71/320/AT Teknik Mevzuatı tüm taşıtlar için *Asbestsiz Fren Balatası* ve *Çift Devreli Fren Sistemi* yanısıra Ağır Ticari Taşıtların tümüne *ABS’li Fren*, bir kısmına da ek olarak *Sürtünmesiz Yavaşlatıcı Fren (Retarder)* zorunluluğu getirmiştir,
- M1 Sınıfı Otomobil ve N1 Sınıfı Hafif Ticari Taşıtlar dışındaki tüm araçlara ABS zorunluluğu vardır,

“ABS Sorunu”nun teknik mevzuatla ilgili kısmı basit gibi görünse de çok karışıktır;

- ABS zorunluluğu M2 Sınıfı minibüsler ve M3 Sınıfı otobüslerde var iken Panelvan olarak anılan N1 Sınıfı Hafif Ticari Taşıtlarda yoktur,
- Panelvanları Tadilat Projesi ile M2 Sınıfı Minibüse ve M3 Sınıfı otobüse çevirme çok yaygındır. 30.07.2004 tarihinden sonra gerçekleştirilen Panelvandan minibüse dönüşümde de ABS zorunluluğu vardır. Ancak bazı tadilatçıların bu kurala uymadığı görülmüştür.
- Benzer bir şekilde “*Merdivenaltı Üretim*” ürünü bazı O4 sınıfı römorklarda ve O4 Sınıfı Low-Bed Römorkların büyük çoğunluğunda ABS olmadığı bildirilmektedir.
- Low-Bed’lerin sanki 71/320/AT ve ABS kapsamı dışında olduğu gibi yaygın ve yanlış bir görüş vardır.

“ABS Sorunu” olan araçların dökümü şu şekilde yapılabilir;

- 71/320/AT Tip Onayı olan ABS’siz N1 sınıfı araçtan , AİTM mevzuatına aykırı şekilde, M2 veya M3’e dönüştürülmüş araçlar,
- 71/320/AT Tip Onayı olmayan ABS’siz N1 sınıfı araçtan, 30.07.2004’den sonra AİTM mevzuatına aykırı şekilde, M2 veya M3’e dönüştürülmüş araçlar,
- 71/320/AT Tip Onayı olan O4 üreticileri tarafından, Tip Onayına aykırı şekilde, ABS’siz olarak üretilmiş Römorklar,
- 71/320/AT Tip Onayı olmayan O4 üreticileri tarafından, MARTOY’a aykırı şekilde, ABS’li veya ABS’siz olarak üretilmiş Römorklar,

- 71/320/AT Tip Onayı olan O4 üreticileri tarafından Tip Onayına uygun şekilde ABS'li olarak üretilmiş , ancak sonradan kullanıcı tarafından ABS'si sökülmüş veya değiştirilmiş (örneğin ABS yerine aracın Tip Onayında olmayan bir EBS takılmış) römorklar,
- 71/320/AT Tip Onayı olan O4 üreticileri tarafından ABS'li fakat , Tip Onayına aykırı şekilde, farklı bir (Römork Dingili, Fren Sistemi, ABS veya EBS) sistem ile üretilmiş Römorklar,
- Tip Onayı ve ABS'si olmayan 71/320/AT mevzuatının devreye girdiği tarih olan 30.07.2004 tarihinden önce üretilmiş veya ithal edilmiş , 30.07.2004'den sonra tescil edilip trafiğe çıkmış M2, M3, N2, N3, O3 veya O4 sınıfı araçlar,
- Sonradan ABS takılmış, ancak Teknik Onay alınmamış, ABS'si Uygunluk Belgesi'ne işlenmemiş, (Araç Muayenesinde farkedilmemiş) Onaysız Tadilatlı araçlar.

Yukarıda dökümü verilen "ABS sorunu" olan araçlar incelendiğinde, sorunun bazı araçlar için sadece ABS'siz olmaları, bazıları için 71/320/AT Tip Onaysız olmaları, bazıları için ise daha karışık olduğu görülebilir.

"ABS sorunu" nun çözümü sorunun yani noksanın büyüklüğüne bağlıdır ve yalnızca "ABS takma" işlemi değildir.

Asıl sorun; 30.07.2010 tarihinden sonra trafiğe çıkan yeni veya tadilatlı aracın fren sisteminin 71/320/AT Tip Onayının olmaması ve o şartları sağlamamasıdır.

ABS, 71/320/AT için gerek şarttır, yeter şart değildir. "ABS Sorunu" yani olmayan ABS, olmayan 71/320/AT onayının sonucudur. "ABS Sorunu" buzdağının su üstündeki bölümüdür.

ABS zorunluluğu kapsamı içinde olmasına karşın, mevzuata aykırı şekilde M2 Sınıfı minibüse çevrilmiş araçların ve ABS'siz olarak üretilmiş O4 Sınıfı Low-Bed römorkların bu noksanlarının giderilmesi gerekmektedir.. Bu Noksan Giderme işlemi bir "*mağduriyet*" olarak gösterilemeyeceği gibi, basit bir "*mevzuat şartını sağlama*" olarak da değil , "*trafikte can ve mal güvenliğini yükseltme*" olarak değerlendirilmelidir..

Sonradan ABS takma uygulaması , araç üreticisi yasaklamadığı, uzman kuruluşlarca doğru ve Teknik Onaylı yapıldığı sürece, araç tadilatları ile ilgili teknik mevzuat olan AİTM (Araç İmal Tadil Montaj) yönetmeliğine göre mümkündür..

Güvenlik artırıcı bir sistem olan ABS, her araç için farklı donanımla (ABS Çemberi yeri, Çember dış sayısı, hava tüpü hacmi, Sensör ve Modülatör sayısı vs) takılması ve (istisnalar dışında) mutlaka ABS test pistinde denenmesi gereken bir donanımdır. Yanlış seçilen veya yanlış uygulanan ABS; doğru çalışmayabilir, fren mesafesini uzatabilir, Elektromagnetik alandan etkilenebilir, bağlantı karışıklığı varsa kaygan yollarda aracın savrulmasına ve kazaya yol açabilir..

Esnafın temel mağduriyet gerekçesi olan , "*Sonradan ABS takmanın maliyeti çok yüksek*" sorunu, Minibüsler için araç üreticilerinin devreye girerek düşük fiyatla ABS kiti temin etmeleri ve Yetkili Servislerde takmaları ile hafifletilebilir.

"ABS Zorunluluğu"nu bir "ABS Sorunu" gibi göstermek ve istisna getirilmesini isteyenlere aşağıdaki soruları sormak gereklidir:

- ABS'den daha gelişmiş bir sistem olan ESP'nin standart olmasının gündemde olduğu bir süreçte, çoğu öğrenci servisi olan minibüslerin bir kısmının ABS'siz olmasına izin verilmesi Trafik Güvenliği ile bağdaşır mı?
- Çoğu ağır yük taşıyan O4 sınıfı Low-Bed'lerin ABS'siz olmasına izin verilmesi Trafik Güvenliği ile bağdaşır mı?
- 30.07.2004'den sonra tescil edilmiş ABS'siz araçlara "ABS Zorunluluğu" bir "ABS Sorunu" oluşturduğu için istisna tanınması mümkün müdür?
- Böyle bir istisnanın tanınması, kurala uygun hareket etmiş ve daha pahalı olmasına karşın ABS'li aracı üretmiş, ithal etmiş ve satın almış Üretici, İthalatçı ve sahiplerine karşı haksız rekabet yaratmaz, onları mağdur duruma sokmaz mı?
- 15.07.2003 tarihli Resmi Gazete ile kararlaştırılan bu uygulama tarihinin (30.07.2004) aradan yaklaşık 7.5 yıl geçtikten sonra geriye dönük olarak değiştirilmesi mümkün müdür?
- Teknik Mevzuatın uygulama tarihinin, geriye dönük olarak değiştirilmesini önermenin, Deprem Fay Hattı üzerinde inşaat izni alamadığı için mağdur olduğunu iddia edip, Belediye Meclisi kararı ile "Deprem Fay hattının yerinin değiştirilmesi" ni istemekten farkı var mıdır?

